

لزوم استانداردهای بخش خدمات در ایران

پریسا یعقوبی، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

موج

با توجه به گسترش حجم بخش خدمات در اقتصاد و ایجاد ارتباط تنگاتنگ بین بخش های تولیدی و خدماتی، توجه به بخش خدمات در ایران به عنوان یک بخش مولد بیش از پیش لازم و ضروری می باشد. بخش خدمات به دلیل ویژگی های از قبیل اشتغالزایی، زود بازده بودن و امکان ایجاد بنگاه های کوچک و متوسط، توجه بسیاری از کشورهای در حال توسعه را به خود جلب کرده است.

در حال حاضر طبقه بندی بخش خدمات در ایران با نواقصی روبه رو است. مطابق طبقه بندی سازمان جهانی تجارت (WTO)، بخش خدمات به ۱۲ گروه خدماتی عمده با بیش از ۱۵۵ زیربخش در جهان طبقه بندی شده است، در حالیکه در حساب های ملی ایران خدمات تنها در ۶ گروه خدمات بازرگانی، حمل و نقل، موسسات پولی و مالی، مستغلات، عمومی و اجتماعی، شخصی و خانگی طبقه بندی شده است.

در میان این بخش های خدماتی، سه دسته خدمات مرتبط با فناوری اطلاعات، حرفه ای و آموزشی برای کشورهای در حال توسعه از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشند که می توان گفت در دنیای امروز به دلیل گسترش مرزهای دانش فعالیت هایی که بتوانند به انتقال دانش و اطلاعات و نیز ارتقاء توانمندی نیروی کار در حوزه های حرفه ای و تخصصی منجر شوند؛ می توانند به اشتغال، تنوع بخشی سبب صادراتی، رشد کیفیت خدمات، ایجاد مزیت رقابتی برای صادرات کمک نمایند.

علاوه بر این با توجه به بخش خدمات و رشد و توسعه صادرات در این بخش ها می توان علاوه بر منافع اقتصادی و درآمدزایی برای کشور، منافع اجتماعی از جمله گسترش فعالیت های تخصصی و خدمات مشاوره ای نیز برای کشور ایجاد کرد.

از آنجا که سایر کشورها نظام طبقه بندی مشابهی با سازمان جهانی تجارت دارند و ایران مستثنی از این موضوع است، لذا امکان مقایسه فعالیت ها با سایر کشورها وجود ندارد. در صورت تطابق طبقه بندی ها با استانداردهای بین المللی امکان شناخت دقیق تر نقاط ضعف و قوت هر گروه از

فعالیت‌ها و تنظیم اهداف، برنامه و سیاست‌گذاری مناسب‌تر و در نتیجه بهره‌گیری از ظرفیتهای بالقوه اقتصادی کشور فراهم خواهد شد.

در هر حال، طبقه‌بندی خدمات در ایران بسیار محدودتر از تعاریف و طبقه‌بندی گسترده سازمان جهانی تجارت از خدمات صادراتی و قابل تجارت است و طبقه‌بندی ارائه شده از سوی بانک مرکزی ایران هنوز با طبقه‌بندی پذیرفته شده بین‌المللی تفاوت بسیاری دارد و این موضوع سبب شده تا در زمینه آمار و اطلاعات بخش خدمات در کشور کمبودها و محدودیت‌هایی وجود داشته باشد. لذا توصیه می‌شود نهادها و یا سازمان‌های ذیربط نسبت به اصلاح و ارتقای سطح طبقه‌بندی کشور مشابه نظام طبقه‌بندی سازمان جهانی تجارت اقدام کرده تا از این طریق امکان بررسی‌های دقیق‌تر در زمینه خدمات کشور و ارائه راهکارهای مناسب‌تر در جهت ارتقای سطح تجارت آن فراهم گردد.